

Enneagrammet som perspektiv

En af de typologier, jeg har fundet særlig nyttig, er **Enneagrammet** med dets spektrum af ni personlighedstyper. Det spænder vidt og udgør en ramme, der indbefatter en mængde træk, vi alle er fælles om. Det er usædvanlig skarpsindigt i måden, hvorpå det afgrænser de ni forskellige personlighedstyper, vi har fælles med nogle mennesker, og det giver også et stort spillerum for særhederne i vores unikke selv. Endvidere danner teorien bag Enneagrammet baggrund for en række nyttige hypoteser, der kan anvendes inden for områder som personlig vækst, terapi, spiritualitet, uddannelse og erhvervsliv.

Ennea betyder ni på græsk, og gram betyder punkt. Ordet refererer til en figur med ni spidser, der er omsluttet af en cirkel, og som bruges til at symbolisere inddelingen og afbildningen af de ni personlighedstyper. Sådant som Enneagrammet er udformet i dag, sammenfatter det indsigter fra den tidløse visdom og nogle af den moderne psykologis opdagelser. Selve figuren er udledt af tallenes esoteriske betydning, hvorimod de ni personlighedstyper bygger på erfaring og iagttagelser samt, i nyere tid, eksperimentel forskning.

Enneagrammets oprindelse er omdiskuteret. Nogle forfattere hævder, at de har fundet variationer af enneagramsymbolet i den hellige geometri hos pythagoræerne, der for 4.000 år siden interesserede sig for tallenes dybere mening og betydning. Denne skole for mystisk matematik blev videreført af Platon (der bidrog til den med sine tanker om de højere og lavere former, der i enneagramsystemet kommer til udtryk i essensen og egoet, eller i det autentiske selv og den kompenserende personlighed), af Platons elev Plotin (der i Enneaderne talte om ni guddommelige kvaliteter, der viser sig i menneskets natur) og af de efterfølgende nyplatonikere.

**Uddrag af *Ni syn på verden* af Jerome Wagner
© Indsigt Forlag, 2013**

Nogle mener, at traditionen fandt vej ind i den esoteriske jødedom gennem Filon, en jødisk nyplatonisk filosof, og at den der senere fremtræder i forbindelse med grenene på livets træ i *Kabbalaen*. (Åbenbart skulle ens navn begynde med "P" for at man kunne tilhøre denne tradition!).

Der findes også variationer af symbolet i de islamiske sufi traditioner, og det har muligvis fundet vej til dem gennem den arabiske filosof al-Ghazzali. Efter sigende dannede en gruppe sufier i det fjortende århundrede Naqshbandiordenen, der også er kendt som "Biernes broderskab" (fordi de samlede og opbevarede viden) og som "Symbolisterne" (fordi de underviste gennem symboler). Dette fællesskab menes at have bevaret og videregivet enneagramsymbolet.

Man har gisnet om, at Enneagrammet skulle have fundet vej ind i den esoteriske kristendom via Pseudo-Dionysos, der var påvirket af nyplatonikerne, og videre gennem Evagrius med hans katalog over logismoi (fristende og forførende tanker, o.a.) og laster til den franciskanske mystiker Ramon Llull, der i sit forsøg på at integrere de islamiske, jødiske og kristne traditioner med hinanden sammenfattede al teologi og filosofi i ni principper.

En enneagramlignende figur ses på titelbilledet til en lærebog skrevet i det 17. århundrede af den jesuitiske matematiker og forsker i tallære Athanasius Kircher.

I den senere tid har George Gurdjieff, der blev født i 1870'erne i et område af Kaukasus, der i dag tilhører Rusland, og som var lærer i esoterisk visdom og Freuds samtidige, brugt Enneagrammet til at forklare de love, der bestemmer universets skabelse og udfoldelse. Han kom med hentydninger til, at han havde stiftet bekendtskab med Enneagrammet under et besøg i et Sarmouni sufikloster i Afghanistan i 1920'erne. Det er det samme sted, den tidligere nævnte Naqshbandiorden er knyttet til, og det befinder sig meget passende tæt på den store østvestgående handelsrute, hvor der ikke alene blev transporteret varer regelmæssigt, men også ideer.

I en helt anden kultur og verdensdel underviste Oscar Ichazo (1976, 1982) i Sydamerika i Enneagrammet som en del af sin Aricauddannelse. Han opdagede, at Enneagrammet (eller Enneagon, som han kalder den nikantede figur) kunne organisere de forskellige love, der virker i menneskets personlighed, på en udtømmende måde. Så hvor Gurdjieff anvendte processen i Enneagrammet på hele virkeligheden og kun i mindre omfang på menneskets personlighed, udnyttede Ichazo enneagramfiguren til en mere fuldstændig forklaring af den menneskelige psykes funktioner. Ichazo hævder, at han er nået frem til sin forståelse af Enneagrammet gennem egen uafhængig forskning og egne studier.

Claudio Naranjo (1990, 1994), en chilensk psykiater, lærte traditionen hos Oscar Ichazo og bragte Enneagrammet endnu længere ind i den vestlige psykologi, idet han gav Ichazos udforskning af psyken en mere tidssvarende psykologisk sproglig udformning.

BRILLE TRE

Produktivitet som perspektiv

Kerne værdi

Øverst i Treernes værdihierarki findes en krone prydet med juvelerne **effektivitet**, produktivitet, arbejdsomhed, organisering, kompetence og ydeevne. Treere elsker at gøre et stykke arbejde færdigt og få tingene gjort. Når man spørger Treere, hvad der giver dem liv, siger de, at de får deres energi gennem at gøre og udrette noget.

I Erik Eriksons otte udviklingsstadier er **arbejdsomhed** den dyd eller styrke, som akkumuleres gennem livets fjerde fase, skoleårene. Dette er, hvad Erikson skriver om denne periode:

... mens alle børn har brug for timer og dage med fantasilege, bliver de før eller siden misfornøjede uden en følelse af at være til nytte, uden en følelse af at være i stand til at gøre ting og gøre dem godt og gerne perfekt: Det er, hvad jeg kalder følelsen af arbejdsomhed ... (Barnet) er nødt til at begynde at blive noget i retning af en arbejder og mulig forsørger ... Når latensperioden sætter ind ... lærer det at opnå anerkendelse ved at fremstille ting. Det udvikler arbejdsomhed, det vil sige, at det tilpasser sig de uorganiske love i redskabernes verden. Barnet kan blive til en ivrig og opslugt enhed i en produktionssammenhæng. Det at fuldføre en produktiv situation er et sigte, som gradvis erstatter dets særegne drifter og personlige skuffelser med dets indfald og påhit. Ligesom det engang utrætteligt bestræbte sig på at blive god til at gå og til at kaste med ting, ønsker det nu at gøre ting godt. Barnet udvikler glæden ved fuldført arbejde gennem vedholdende opmærksomhed og ihærdig flid. (Fromm, 1959, s. 86).

For Erikson er denne følelse af **dygtighed** erhvervet i barndommen det varige grundlag for evnen til at indgå i voksenlivet gennem samarbejde. Robert White (1959) gør *stræben efter dygtighed* til det centrale i sin teori om motivation. Og Albert Bandura (1977) lader *personlig gennemslagskraft* være det centrale i sin personlighedsteori.

**Uddrag af *Ni syn på verden* af Jerome Wagner
© Indsigt Forlag, 2013**

Erich Fromm (1947) har en femdobbelts taksonomi over karaktertyper, hvoraf fire er usunde og en sund. Det prædikat, han giver den velfungerende karaktertype, er det **produktive** menneske, som er hans variant af Freuds blomstrende beskrivelse af det sunde menneske som en, der er i stand til at *elske og arbejde*.

Handling er en af egenskaberne ved væren: *Jeg er, derfor handler jeg*. For Treere handler livet udelukkende om at være aktiv og produktiv. Treerens etik drejer sig om at gøre. Treere er pragmatiske og realistiske, og deres paradigme gør dem parat til aktivitet.

Webster's Dictionary definerer *kosmos* som "universet betragtet som et harmonisk og ordnet system". Hvis universet er en afspejling af dets skaber, så er selve det guddommelige princip ordnende og harmoniserende. Og det er dette aspekt af skaberen, Treere sætter pris på, legemliggør og helt naturligt manifesterer. Ligesom Gud er de metodiske, velorganiserede og effektive.

Effektivitet vil sige "evnen til at frembringe virkninger eller tilsigtede resultater", mens effektiv vil sige "at gennemføre, at udrette" (Webster).

Effektiv er muligvis ikke det første ord, der melder sig, når vi tænker over Guds egenskaber. En fornemmelse af denne evne er at finde i visse passager i Det Gamle Testamente, fx i Esajas' Bog, hvor det står skrevet, at Guds ord blev sendt ud for at udrette det, det blev sendt ud for at gøre. Med Guds ord bevirker og udretter Treere det, de har sat sig for at gøre.

Et endnu mere dramatisk eksempel på Guds effektivitet er at finde i Første Mosebog, hvor Gud sagde: "Der blive lys, og der var lys." Og Gud sagde: "Lad der blive himmelhvælvning, og der var himmelhvælvning." Det er virkelig effektivitet. Et ord, og det er gjort! Og seks dage er en ret effektiv tidsstyring i forbindelse med at skabe et univers – selv om jeg har hørt Treere sige, at de kunne have gennemført projektet på under seks dage, men ikke ønskede at vise sig over for chefen.

Jeg kan i modsætning hertil huske, da jeg underviste gymnasieelever i 2. g. Jeg trådte som regel ind i en uregerlig klasse og sagde: "Lad der blive orden!" Og der blev kaos, hvilket viste, at jeg hverken var Gud eller en Treer. Det var så et eksempel på et virkningsløst ord.

Paradigmeperspektiv, færdigheder og ordsprog

Treere er naturligt velorganiserede. De sætter sig mål, fastlægger strategier, fører dem ud i livet og gennemfører dem instinktivt. Mens alle vi andre nedsætter komiteer for at regne ud, hvad problemet er, har Treere allerede løst det og er på vej til næste opgave. De elsker at få tingene til at fungere som smurt og kan nemt jonglere med tre eller fi re projekter på samme tid. At gøre flere ting på samme tid er Treernes styrke.

Fremskridt er en anden værdi, som Treere sætter meget højt. Lige som i General Electric er fremskridt deres vigtigste produkt. De kan godt lide diagrammer, som viser hvert vellykket skridt på vejen mod deres mål. Det fremgår ikke klart af Skriften, hvor grundigt Gud planlagde sin udformning af kosmos – ved at lave lister over ting, der skulle gøres på dag et, dag to, osv. – men det er tydeligt, at Treere kan lide at se, at der sker fremskridt.

Treere ville synes om, at der på deres gravsten fx stod: "Hun nåede meget på kort tid."

Treere er omgængelige, sociale, venlige, populære og befinder sig godt i grupper. Egenskaber som disse gør, at de let stiger i graderne og bliver direktører og ledere. Folk har respekt for deres energi, dygtighed, selvtillid og evne til at få tingene gjort.

Treere kan også godt lide at give andre energi og inspirere dem, og de er gode til at samle folk til et team, som kan påtage sig og gennemføre projekter. Treere er gode som begejstrede fortalere, gode til at motivere. Jeg kender en Treer, på hvis visitkort der står: forfatter, konsulent, *motivator*.

Treere er naturlige sælgere. De ved, hvordan de skal præsentere deres produkt for at få folk til at købe det. Og deres vigtigste produkt er dem selv. De ved intuitivt, hvordan de skal præsentere og promovere sig selv, så folk kan lide dem og værdsætter dem og derpå køber, hvad det end er, de har at tilbyde. Hvis du har brug for at markedsføre noget, så bed en Treer om at gøre det for dig.